

Nevarno za celo državo bi bilo, ako bi se tudi v Avstriji uveljavilo načelo: Le po ceni živeti, četudi se pri tem ugonobi poljedelstvo. Vsi prijatelji kmečkega prebivalstva se morajo danes tesno združiti, da v močnih vrstah odbijajo nasprotno napade. Slovenska kmečka zveza ponuja na Štajerskem vsem tem prijateljem gostoljubno svojo streho. Prijatelji kmečkega prebivalstva, na krov!

Politični ogled.

— Med avstrijsko in ogrsko vlado je nastalo napeto razmerje zaradi pogajanj o nadaljni skupnosti avstro-ogrsko banke, ki izdaje denar. Ogrji hočejo, da se jim vse obveznosti pri banki v gotovini izplačujejo, to se pravi, oni hočejo z nami imeti skupno banko samo v to svrhu, da nas lahko molzejo in izrabljajo. [Avstrijska vlada se je skrajša zelo dobro držala nasproti Ogrm, v zadnjem času pa je začela omahovati. Upamo, da se ne bo udala, kajti sicer bi imela v državnem zboru težavno stališče.

— **Delegacije.** Odseki delegacij so končali svoja posvetovanja in sedaj se začne posvetovanje cele delegacije. Poročilo o Bosni in Hercegovini je imel Ploj, toda začudenje je vzbudilo, da v svojem poročilu ni našel besedice zoper ministra Buriana, ki je predlanskim dal koncesijo ogrski židovski banki za odiranje bosansko-hercegovega kmeta. Spozabil se je celo tako daleč v svoji hlapčevsko vladni uslužnosti, da je kot jugoslovanski delegat izrekel baronu Burianu pristržno zahvalo in priznanje, in sicer potem, ko je bil baron Burian še v isti seji povdarjal, da je storil popolnoma prav, ko je dal oni banki dovoljenje za odiranje jugoslovanskih kmetov.

— **Pogajanja,** ki so se vršila na Češkem za sporazumljenje med Čehi in Nemci, so običajna pri trdoglavoosti Nemcev, ki hočejo za svoj narod imeti vse mogoče predprave, a Čehom pa nič dovoliti. Zelo poučno je zadržanje Nemcev na Češkem za našo slovensko-štajersko politiko. Kakor mi na Štajerskem, tako so Nemci na Češkem v manjšini. Vsled tega so si že davno izbojevali svoj deželni šolski svet in svoj gospodarski svet, isto torej, kar zahtevajo sedaj naši poslanci v Gradcu. Češki Nemci pa se niso samo s tem zadovoljili. Sedaj zahtevajo tudi delitev denarja in deželnega odbora ter nastavljanje nemških uradnikov po gotovem razmerjem ključu. Čehi pa želijo, da se onemogoči v deželnem zboru obstrukcija, ako Nemcem izpolnijo vse zahteve. Toda tega Nemci nečejo dovoliti. Vsled tega se bodo nemara pogajanja razbila.

— **Na Kranjskem** je bil zadnja sobota zaključen deželni zbor. Njegovo delovanje je zelo plodonosno. Pozna se, da ima prav ljudska stranka vajeti v rokah. Nikjer v Avstriji se ni v zadnjem času toliko cest gradilo, toliko vodovodov postavilo kakor na Kranjskem, kjer so liberalci prej strašno zanemarjali kmeta. Sklenil se je tudi nov cestni zakon, po katerem bo dežela veliko več plačevala k cestam, kakor v kateri drugi deželi, ter zakon glede izrabljanja vodnih sil, koji zakon bo odprl deželi nov vir blagostanja, pa tudi dohodkov.

— **Volitve na Hrvaškem.** Na Hrvaškem so se vršile 28. okt. glavne in 29. okt. ožje volitve v deželni zbor. Hrvaški ban Tomašić je doživel razočaranje. Upal je, da bo njegova stranka imela večino v deželni zboru, a si je priborila komaj 16 mandatov. V novem deželnem zboru sploh nima nobena stranka za se večine. Koalicija (združeni hrvaški in srbski liberalci), ki je prej imela večino, je v volilnem boju dobila samo 36 mandatov. Razven tega so dobili: kršćansko-socialna stranka prava 15 mandatov, kmečka (seljačka) stranka 9 mandatov in stranka dr. Mile Starčevića 9 mandatov. Ako se koalicija ne pridruži banovim poslaneem, bo menda sabor zopet razpuščen.

— **Na Portugalskem** ne nehalo liberalci s svojim delom. Lisabonski svobodnomislalni občinski svet je sklenil, da prepove vse procesije, kakor tudi da ne smejo duhovniki nositi cerkvene obleke. Dva duhovnika in cerkovnika so na cesti aretirali, ker sta hotela blagosloviti dva mrljica. Niti na pokopališču ne smejo duhovniki stopiti v duhovski obleki. Lisabonski civilni guverner je ukazal, da preidejo pokopališča iz cerkvene v občinsko last. S pokopališč namestijo odstraniti križe in kapelice.

Gospodinjstva šola na Teharjih.

Dne 25. okt. je bila nakmetijsko-gospodinjstvi šoli v Teharjih javna skušnja koncem šolskega leta.

Udeležilo se je razum mil. g. opata kot predsednika tudi lepo število poslušalcev, ki so imeli priložnost, zvedeti, kaj so se gojenke učile in kako so se teoretično in praktično izveščale za svoj bodoči poklic. Ker bi moglo tega ali onega zanimati, povemo tu, da se vadijo gojenke v vseh vednostih in spretnostih, katere mora znati dandanes dobra gospodinja.

Pregovor še pravi, čas je zlato; kdor hoče s časom ravnati, kakor mi navadni ljudje z zlatom, mora ga čislati, in da mu bo to mogoče, mora znati šteti trenotke, ure, dneve itd., računati mora.

Računstvo se je poučevalo na obe strani; teoretično v šoli, praktično v gospodinjstvem knjigovodstvu. Pisale so dalje razna osebna in obrtna pisma, pobotnice, izpričevala in kar mora pogosto pisati go-

spodinja. Pa tudi petje in leposlovstvo ni izostalo. Deklice naj spoznajo svojo ožjo in širjo domovino, posebno naj se navdušijo za svoje hrabre pradede, ki so nam vsem vzgled človeka, ki pozna in ljubi svoje in spoštuje tuje imetje. Poglavitni del vsega pouka je bilo samoumevno gospodinjstvo, ki je obsegalo lastnosti dobre gospodinjice, katera se suče v hiši kot dobra kuharica, ki ne ve pripraviti samo jedil okusno, temveč pozna tudi lastnosti in tečnost posameznih jedil; dalje kot spretna perica, šivilja, vrtnarica, z eno besedo kot steber, ki hiši tri vogle podpira. Ker pa še ni popolna gospodinja, ako zna samo v hiši in kuhinji vzdrževati red in snago, učile so se gojenke tudi zdravlilstva.

G. dr. A. Schwab je skušal razširiti deklicam svetovno naziranje, odpraviti škodljive vraže in u-sposobiti je za časa nesreče priskočiti bližnjemu na pomoč. Zato so se učile poznati razne bolezni, sredstva, kako se jih obvarovati in način, kako ravnati z bolniki.

Praktično so obvezovale različne rane, kuhale raznovrstna jedila za navadno kmečko in meščansko obitelj, sem in tje pokazale, kako znajo prirediti tudi skromno gostijo brez šampanjca. Večkrat se je bilo treba tudi podvezati in stopiti v hlev ter krmiti živino, posebno pa učiti se pravilno molziti.

Ker je perutnina poglaviti vir ženskih dohodkov na deželi, vadile so se gojenke, oskrbovati krave in vzrejati lepe piške.

Na vrtu je prostor za kuhinjski priborilek; zelenjavo vsake vrste so imele priložnost sejati, vaditi, presajati, zalivati in okopavati. Cvetice ob robu gredic in malih rotund okoli hiše so bile v razvedrilo posameznim, obenem tudi predmet, pokazati svoj okus.

Človek obrača, Bog pa obrne, pravi pregovor, in glede na to gojilo se je tu na tej, kakor na vsaki dobri soli versko in pravno življenje po geslu: Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo.

Razne novice.

Imenovanje. Državnega pravdnika /namestnik v Celju dr. Fr. Bračič je imenovan za državnega pravdnika.

Osebnost. Častiti gospod Maks Goričar, dosedaj kaplan v Šmartinu pri Saleku, je izstopil iz lavantinske škofije in odšel v Dubrovnik, da tamkaj vstopi v dominikanski red.

Učiteljska mesta. Na enorazrednih ljudskih šolah v Razborju pri Slovenjgradu in Cirkovicah. — V Skalari je razpisano mesto učitelja-voditelja, na 5-razredni ljudski šoli Sv. Duh-Loče pa mesto stalnega učitelja. — Mesto učiteljice je razpisano na 5-razredni ljudski šoli v Kamniet pri Mariboru. Prošnje do 30. t. m.

Liberalna veletrgovina Agro-Merkur v Ljubljani je prišla v konkurz. K političnim propadom kranjskih liberalcev pri volitvah se je pridružil sedaj še gospodarski polom. Najbolj zabiti liberalci na kmetih morajo sedaj sprevideti, da je liberalno gospodarstvo za nič in da je skrajni čas, da se spametujejo in obrnejo liberalcem hrbet.

Naroden junak. Že enkrat so bili letos vsi jugoslovanski listi, bodisi liberalni ali katoliški, edini v obsodbi hofrata Ploja, namreč takrat, ko je hvalil nemško politiko zunanjega ministra Erentala. Sedaj pa se je zgodil drug slučaj, pri katerem so tudi vsi listi istega mnenja, iste stroge obsodbe. Ploj je namreč v delegacijah izrekel priznanje slovaškemu odpadniku mažaronu ministru Burianu, kojemu je izročena v oskrbo Bosna in Hercegovina, kjer skuša uveljaviti mažaronsko politiko. To je pokazal Burian pred poldrugim letom, ko je dovolil ogrskim židom ustanoviti banko za odiranje bosanskih kmetov. Opravičeno piše „Slovenec“: „Zares, odkar ima slovensko ljudstvo pravico, voliti poslance, se še ni zgodilo, da bi bil slovenski poslanec, in naj je bil še tako slab, tako cinično ponižal in osramotil svoj narod, tako cinično in brezsrčno zaničeval svoje volilce, čast, poštenje in blagor ljudstva, kakor je to storil 29. oktobra leta 1910, v vnanjskem odseku avstrijske delegacije poslanec ptujsko-ormoških kmetov, hofrat Friedrich Ploj.“

*** Ptujskem listu „Štajercu“** inserirajo: Brivec Pajdaš iz Brežic, hotel Styria na Dobrni, trgovec Johann Kos iz Celja, čevljar Orač iz Laškega trga, trgovec Hans Sirk iz Maribora, valčni umetni mlin v Rušah, čevljar Berna v Celju, vinski trgovec Kusten v Celju, urar Ackermann v Ptuj, krčmar Lanko v Trbovljah, Slawitsch in Heller v Ptuj, mizar Blažević v Brežicah, trgovec Kaspar v Ptuj.

*** Ptuj.** V našem okraju so liberalci in slogaši, katerih pri nas popolnoma nič več ne loči, bili zadnji čas pridno na delu. V Halozah je edino delavno bralno društvo v liberalno-slogaških rokah. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici bodo ustanovili javno ljudsko knjižnico. Za kraje Polenišak, Sv. Lovrenc v Slov. gor. in Sv. Tomaž se je ustanovila cirilmetodarijska, poudružnica. Šnops in liberalizem sta najhujša sovražnika ptujskega okraja, proti katerima moramo biti vedno na straži. Četudi je par izdajalcev v naših lastnih vrstah, tem trdnjše moramo drugi držati skupaj ter na vse načine odvrčati slabše posledice alkohola in slabega berila od našega pridnega ljudstva.

*** Liberalci in kmet.** V kranjskem deželnem zboru je izjavil liberalni poslanec Višnikar, da je naš kmet gospod, da ima polno vlog v hranilnicah in da malokatera hiša pride na boben. Liberalni poslanec

dr. Tavčar pa je dejal, da so kmečki žulji le bajka. Liberalni poslanci so nadalje predlagali in govorili za to, da se odprejo meje tuji živini in so rolneli proti draginji mesa in kruha. Druge draginje dosedaj še menda niso opazili.

*** Naši špeharji** ležijo nemškimi mesarjem iz Maribora, Ptuja itd. hudo v želodcu. To se je posebno videlo na zborovanju, katero je priredila štajerska deželna zveza mesarjev in prekajevalcev dne 26. oktobra t. l. v Mariboru. Na tem zborovanju se je zahtevalo sledeče: V Ptuj in Maribor naj bi se vsak sejmski dan poslaia na trg dva mesarja ali prekajevalca špeharje nadzorovat. Špehar sme pripeljati na trg le toliko mesa in špeha, kolikor je primereno njegovemu posestvu; če pripelje več, potem je kupil meso na Hrvaškem in potem ni več špehar, temveč tržec, in kot takega se ga lahko vsak čas nažene s trga. V vsakem takem slučaju se bo poklicalo oblast na pomoč. — To in nič drugega ne zahtevajo nemški meščanski mesarji v času, ko vse meščanstvo kriči o draginji mesa. Mesarji torej sami ne dopustijo, da bi dobivalo meščanstvo boljše in cenejše meso. Kdo je torej kriv draginje mesa? Ni nam treba pripomniti, da so Ornič, Schmiderer itd. ob strani mesarjev proti kmetom špeharjem.

*** Celje.** Odkar je o. Anzelm odpotoval edino-le radi nasledkov tiskovne pravde v Ameriko, dobili so njegovi sovražniki pogum in ga napadajo po liberalnih listih. Že zadnjič smo zavrtili napade na o. Anzelma v „Narodnem Listu“ kot neresnične in neosnovane. Toda obrekovalec ne miruje in je v zadnji številki začel brizgati svojo gnojnico na cel samostan v Nazarjih. Mogoče bi molčali na njegova izvajanja, toda ker zna cela Gornja Savinjska dolina, kaka propalica in kak grd značaj je napadalec, zato mu moramo odločno odrekati pravico, da bi sodil čez samostane in redovnike. Naj spravi gnoj prej izpred svojega praga, potem se lahko zglaš, ako bo imel še pogum.

*** Liberalci** v besedah in v dejanju. Ob zadnjem volilnem boju na Kranjskem so liberalni kandidati Gangl in drugi liberalni govorniki grozno zabavljali proti vojaški napravi in napadali S. L. S., kakor da bi bila S. L. S. kriva ogromnih izdatkov za našo armado in mornarico. Tako so govorili, in kdor jih je čul, je moral misliti, da ni hujših nasprotnikov vojaški napravi, kakor so liberalci. Zdaj je pa glasoval v delegacijah Mandič, član liberalnega Ploj-Hribarjevega kluba za proračun, ki ga je predlagala vojna uprava. Res, kdo naj še kaj veruje tisti stranki, ki se predstavlja v tako različnih oblekah. Na shodu proti vojaški napravi kakor najhujši anarhisti, pri glasovanjih v delegacijah pa za armado, kakor najponižnejši hofrati. Doma pred volilci radikalni, na Dunaju vladni. Ne vemo, če igra še kje kaka stranka na svetu tako žalostno vlogo, kakoršna igrajo slovenski liberalci.

*** Kdo je kriv draginje?** Naši liberalci in socialisti hočejo dokazati, da je vzrok draginji v tem, ker je carina na uvoz tuje živine previsoka. Vsi drugi stanovni bi imeli pri tem koristi, le kmet živinorej bi trpel. Toda kdo je v resnici kriv draginje? Pravi krivci vse draginje so pred vsem kapitalistični industriji, ki so izvojevali za industrijske izdelke ogromno carino, in ki potem kartelov neusmiljeno odirajo ubogo ljudstvo. Vsled ogromne carine se ne morejo uvažati industrijski izdelki iz tujine. Tako moramo Avstriji radi kartelov in dogovorov, ki jih imajo kapitalisti med seboj, plačevati avstrijske železne izdelke, avstrijski sladkor itd. dražje, kakor se ti avstrijski izdelki prodajajo v Belgiji, v Egiptu itd. Tega pa liberalci in socialni demokratje nečejo navajati, le ubogega kmeta dolžijo, da je kriv draginje.

*** Umrl** je 27. okt. v Dombesu na Francoskem preč. opat rajhenburški, Dom P. M. Janez K. Epalle. Rojen dne 20. maja 1848 v Marhesu, v mašnika posvečen dne 19. marca 1878, je leta 1881 z redovnimi tovariši iz Francoskega ustanovil naselbino trapistov v Rajhenburgu, katero je najprej vodil kot prior, v zadnjih 20 letih pa kot inful. opat, ko je namreč z apostolskim pismom z dne 1. septembra 1891 naselbina bila povišana v opatijo. — Vsled ljubeznivosti in dobrotljivosti je bil blagi rajni obče priljubljen kakor pri redovnih bratih, tako pri duhovščini in vseh, ki so ga poznali. Prelep spomenik za vse prihodnje čase si je postavil sam s krasno podobo lurske Matere božje, katero je za 5000 frankov naročil v Parizu in podaril novi župnijski cerkvi Marija Lurd v Rajhenburgu, in katero so prevz. knezoškof lavantinski pred enim mesecem blagoslovili v lurski votlini. — Rajni je bil kn. šk. lavantinski konzistorijalni svetovalec, in odlikovan z oficirskim križcem Franc. Jožefovega reda. Truplo bo prepeljano v Rajhenburg. N. v m. p.!

*** Smodke** se bodo z novim letom podražile. Kratkim cigaram se namerava določiti cena na 6 vin., britanikam na 16 vin., trabukam na 18 vin.

*** Klobuki** se podražijo. Na zborovanju avstrijskih tovarnarjev klobukov se je z ozirom na to, da se že poldrugo leto draže za izdelovanje klobukov potrebne surovine, sklenilo, da se klobukom zviša cene.

*** Sladkor** bo cenejši. Cene surovemu sladkorju so se v poslednjem času tako zelo znižale, kakor se to že dolgo ni zgodilo. Posledica tega je bila, da so se cene morale znižati tudi prečiščenemu sladkorju, kar se je pred kratkim tudi v resnici sklenilo. Začetkoma so mislili, da bo zadoščalo, če se cene le nekoliko znižajo. Ker je pa cena surovemu sladkorju stalno padala, zato so znižali ceno sladkorju za 11 in pol krone pri 100 kg